

2020-04-29

PERSCOMMUNIQUÉ

Covid-19: simulatie inkomensverlies voor enkele typegevallen bij tijdelijke werkloosheid in geval van overmacht

Sinds de start van de gezondheids crisis hebben werkgevers in zeer grote mate beroep moeten doen op tijdelijke werkloosheid. Bij de RVA werden voor 1,3 miljoen werknemers een aanvraag voor tijdelijke werkloosheid ingediend. Dit systeem speelt een belangrijke rol in het verzachten van de effecten van deze crisis, zowel voor wat betreft de kosten van de werkgevers als voor het inkomen van de werknemers.

Deze nota, opgesteld door de Nationale Bank van België in het kader van zijn rol ter ondersteuning van de Economic Risk Management Group (ERMG), geeft een inzicht over het netto inkomensverlies voor enkele typegevallen als gevolg van de tijdelijke werkloosheid wegens overmacht omwille van de Covid-19 crisis.

Op de korte termijn, namelijk het netto inkomen dat op de rekening van de werknemer wordt gestort, blijkt uit de verschillende simulaties voor een bediende die voltijds werkt en die voltijds tijdelijk werkloos wordt, dat de hoge lonen, omwille van de geplafonneerde uitkering, een vervangingsratio hebben in zowel bruto als netto termen die beduidend lager is dan 70 %. De laagste lonen hebben, dankzij de minimale uitkering per dag, een hoge vervangingsratio in bruto termen maar deze daalt in netto termen (als gevolg van de toepassing van de uniforme bedrijfsvoorheffing) tot net boven 70 %. Lagere lonen, benaderd door 67 % van het gemiddeld loon, hebben de meest gunstige vervangingsratio's in netto termen (boven de 75 %), terwijl de gemiddelde lonen een netto vervangingsratio hebben van net geen 70 %.

Berekend op jaarbasis, voor een situatie waarin een werknemer twee maanden voltijds tijdelijk werkloos wordt, is het netto inkomensverlies beperkter door rekening te houden met de werkelijke verschuldigde personenbelasting. Via de personenbelasting wordt er immers gecorrigeerd voor de toepassing van het uniforme percentage voor de bedrijfsvoorheffing bij de bepaling van de netto-uitkering doordat er wel rekening wordt gehouden met het werkelijke inkomen en de gezinssituatie van de werknemer. Bovendien kunnen de laagste loonniveaus aanspraak maken op de belastingvermindering voor vervangingsinkomens, welke in bepaalde gevallen het verlies van de fiscale werkbonus, enkel van toepassing op het loon, kan compenseren. Hierdoor is het netto inkomensverlies op jaarbasis voor de lage lonen zeer beperkt tot soms zelfs onbestaand. De gemiddelde tot hoge loonniveaus maken geen aanspraak op deze vermindering en blijven, ook na correctie voor de bedrijfsvoorheffing, een netto inkomensverlies hebben op jaarbasis.

De simulaties gaan uit van een bediende die voltijds werkt¹ en twee maanden volledig tijdelijk werkloos wordt. Er werd rekening gehouden met twee gezinssituaties: een alleenstaande zonder kinderen ten laste en een getrouwde werknemer met twee kinderen ten laste. Het eerste deel geeft de impact weer op korte termijn, met name het netto inkomensverlies op maandbasis, terwijl in het tweede deel de werkelijk verschuldigde personenbelasting wordt berekend voor een jaar waarin een werknemer twee maanden volledig tijdelijk werkloos is.

Delen 1 en 3 van de methodologische bijlage bevatten een overzicht van de hypothesen die genomen zijn voor het maken van deze oefening, punt 2 geeft meer uitleg bij de uitkering onder tijdelijke werkloosheid.

1. Inkomensverlies op korte termijn

In het beschouwde scenario wordt er, voor de berekening van de uitkering, rekening gehouden met het bijkomend supplement van de RVA van (bruto) € 5,63 per vergoede dag (of per dag werkloosheid) dat wordt voorzien bij tijdelijke werkloosheid – overmacht in het kader van de covid-19 crisis. Merk op dat de werkgever ook de mogelijkheid heeft om zelf nog een supplement te betalen bovenop de uitkering, hiermee werd er echter geen rekening gehouden.

Tabel 1 geeft het resultaat weer van de simulaties van de vervangingsratio's voor vier verschillende loonniveaus, rekening houdend met het netto inkomen dat maandelijks wordt gestort op de rekening van de betrokken werknemer. Dit concept wordt hier benoemd als 'netto' en wordt bekomen door van het bruto-inkomen de sociale bijdragen (indien van toepassing) en de bedrijfsvoorheffing (bepaald conform de betrokken regelgeving) af te trekken.

De **laagste lonen**, benaderd door het **gewaarborgd gemiddeld minimum maandinkomen**², ontvangen de minimale dagvergoeding (nl. € 55,59) als uitkering onder de tijdelijke werkloosheid. Gecombineerd met het supplement van € 5,63 per dag is in bruto termen hun loonverlies quasi nihil, de totale uitkering stemt overeen met 98 % van bruto maandloon. Deze ratio daalt echter wel naar 75 % voor een alleenstaande indien wordt gekeken naar de situatie in netto termen. De toepassing van het uniform percentage voor de berekening van de bedrijfsvoorheffing, nl. 26,75 %, bij de tijdelijke werkloosheid resulteert in een, proportioneel gezien, veel grotere fiscale aftrek op de bruto-uitkering dan wat van toepassing is op het brutoloon. De normale berekening van de bedrijfsvoorheffing houdt immers rekening met het loonniveau, de gezinstoestand en voorziet voor de laagste lonen via de fiscale werkbonus³ een extra korting. Dit weegt nog wat zwaarder voor iemand die getrouwd is met twee kinderen ten laste.

Voor een loon dat overeenstemt met **67 % van het gemiddelde loon** blijkt de verhouding tussen de netto uitkering en het nettoloon het hoogst. Enerzijds, geldt voor hen het geplafonneerd brutoloon (€ 2 754,76 per maand) nog niet voor de berekening van de uitkering waardoor hun uitkering hier overeenstemt met 70 % van hun werkelijke brutoloon plus het RVA-supplement. Anderzijds, is het aandeel van de verschuldigde bedrijfsvoorheffing op de bruto uitkering (ondanks de toepassing van het uniform percentage) lager dan dat van het totaal van de sociale bijdragen en bedrijfsvoorheffing die verschuldigd is het op brutoloon waardoor de netto ratio iets hoger komt te liggen dan de bruto vervangingsratio.

¹ En die ook voltijds tijdelijk werkloos wordt, er werd geen rekening gehouden met de verschillende tijdelijke werkloosheidsregimes die mogelijk zijn.

² In België wordt het intersectoraal minimumloon niet bepaald door de wet. De sectorale minimumlonen worden vastgelegd in de collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten in de paritaire comités. De Nationale Arbeidsraad bepaalt echter wel de absolute ondergrens voor het loon, namelijk het gewaarborgd gemiddeld minimum maandinkomen (GGMMI). Het GGMMI voor iemand die 18 jaar of ouder is en geen professionele ervaring in de onderneming heeft, werd hier weerhouden.

³ Doordat er geen sociale zekerheidsbijdragen verschuldigd zijn op de uitkering onder tijdelijke werkloosheid kan er ook geen sociale of fiscale werkbonus worden toegekend bij de berekening van de netto-uitkering.

Voor **het gemiddelde brutoloon** is het geplafonneerd brutoloon van toepassing en wordt de uitkering onder de tijdelijke werkloosheid beperkt tot de maximale dagvergoeding van € 74,17 en het supplement van € 5,63 per dag. Ook hier is proportioneel gezien de impact van de (para-)fiscaliteit voor de berekening van het nettoloon hoger dan bij de bepaling van de netto-uitkering, waar enkel de uniforme bedrijfsvoorheffing op verschuldigd is, waardoor de netto vervangingsratio hoger is dan de bruto ratio. Dit typegeval heeft een vervangingsratio in netto termen van 65 %.

Bij de **hoge lonen (167 % van het gemiddelde brutoloon)** zorgt het geplafonneerd brutoloon en dus de toepassing van de maximum dagvergoeding (met daar bovenop het supplement van € 5,63) bij de berekening van de uitkering ervoor dat zowel bruto als netto de uitkering substantieel lager is dan 70 % van het loon. In tegenstelling tot de laagste lonen, is het aandeel van de verschuldigde bedrijfsvoorheffing lager dan dat van de (para-)fiscaliteit op het loon waardoor de netto-uitkering in verhouding tot het nettoloon wat hoger uitvalt dan dezelfde ratio in bruto termen.

Tabel 1 - Overzicht resultaat simulatie typegevallen op maandbasis
(in euro, tenzij anders vermeld)

Intersectoraal minimumloon (GGMMI): € 1 625,72 bruto per maand			
	Netto ¹ uitkering	Vervangingsratio	
		Bruto	Netto
Alleenstaande zonder kinderen ten laste	1 166	98 %	75 %
Getrouwd met twee kinderen ten laste	1 166	98 %	72 %
67 % van het gemiddelde brutoloon: € 2 541,31 bruto per maand			
	Netto ¹ uitkering	Vervangingsratio	
		Bruto	Netto
Alleenstaande zonder kinderen ten laste	1 410	76 %	78 %
Getrouwd met twee kinderen ten laste	1 410	76 %	75 %
Het gemiddelde brutoloon: € 3 793 bruto per maand			
	Netto ¹ uitkering	Vervangingsratio	
		Bruto	Netto
Alleenstaande zonder kinderen ten laste	1 520	55 %	65 %
Getrouwd met twee kinderen ten laste	1 520	55 %	63 %
167 % van het gemiddelde brutoloon: € 6 334,31 bruto per maand			
	Netto ¹ uitkering	Vervangingsratio	
		Bruto	Netto
Alleenstaande zonder kinderen ten laste	1 520	33 %	45 %
Getrouwd met twee kinderen ten laste	1 520	33 %	44 %

Bronnen: ACV, NAR, RVA, Statbel, eigen berekeningen.

¹ 'Netto' verwijst hier naar het netto-inkomen dat maandelijks wordt gestort op de rekening van de betrokken werknemer. Dit wordt bekomen door van het bruto-inkomen de sociale bijdragen (indien van toepassing) en bedrijfsvoorheffing (bepaald conform de betrokken regelgeving) af te trekken.

2. Berekening verschuldigde personenbelasting

In dit deel houdt de berekening van de definitieve verschuldigde personenbelasting op het inkomen 2020, zoals ze zal worden bepaald op het aanslagbiljet in 2021, en van de netto vervangingsratio's op jaarbasis rekening met twee maanden volledige tijdelijke werkloosheid. Bij de berekening van de personenbelasting wordt er onder meer rekening gehouden met het werkelijke inkomstenniveau voor het volledige jaar en de gezinstoestand en daaruit kunnen correcties voortvloeien⁴

Los van de gezinssituatie, het beschouwde loonniveau of de duurtijd van de tijdelijke werkloosheid, blijkt dat de simulatie van de verschuldigde personenbelasting lager is dan de betaalde bedrijfsvoorheffing in alle beschouwde scenario's. De toepassing van het uniforme percentage voor de bedrijfsvoorheffing van 26,75 % op de bruto uitkering (plus het RVA-supplement van € 5,63 per dag) is immers te hoog indien de betrokken werknemer **een volledige kalendermaand tijdelijk werkloos** is.

Tabel 2 - Verschuldigde personenbelasting versus betaalde bedrijfsvoorheffing¹
(in euro)

<i>Aantal maanden loon</i>				10
<i>Aantal maanden uitkering tijdelijke werkloosheid</i>				2
Alleenstaande zonder kinderen ten laste				
	A. Betaalde bedrijfsvoorheffing ²	B. Verschuldigde personenbelasting	Verschil: + te betalen / - terug te krijgen (B - A)	
GGMMI	1 542	607	-935	
67 % gemiddeld loon	5 065	4 113	-952	
Gemiddeld loon	10 324	9 694	-630	
167 % gemiddeld loon	21 909	21 041	-868	
Getrouwde werknemer met twee kinderen ten laste				
	A. Betaalde bedrijfsvoorheffing ²	B. Verschuldigde personenbelasting	Verschil: + te betalen / - terug te krijgen (B - A)	
GGMMI	852	-429	-1 280	
67 % gemiddeld loon	4 265	2 786	-1 479	
Gemiddeld loon	9 524	8 367	-1 157	
167 % gemiddeld loon	21 109	19 714	-1 395	

Bronnen: ACV, FOD Financiën, Practicali, RVA, STATBEL (SES), eigen berekeningen.

¹ Merk op dat er reeds beperkte verschillen zijn tussen de betaalde bedrijfsvoorheffing en de werkelijk verschuldigde personenbelasting indien er geen tijdelijke werkloosheid is en er gewoon 12 maanden loon werd ontvangen. Er wordt abstractie gemaakt van het vakantiegeld of een eindejaarspremie, zie deel 3 van de bijlage.

² Berekend door de verschuldigde bedrijfsvoorheffing op het loon of de uitkering te vermenigvuldigen met het aantal corresponderende maanden en bij elkaar op te tellen.

⁴ Vervangingsinkomens zoals de werkloosheidsuitkering als gevolg van tijdelijke werkloosheid geven aanleiding tot een specifieke fiscale behandeling. Zo mogen er geen forfaitaire beroepskosten worden berekend op het bruto belastbaar inkomen dat volgt uit vervangingsinkomens en wordt er een belastingvermindering toegekend voor het deel van het inkomen dat onder een vervangingsinkomen valt indien het gezamenlijk belastbaar inkomen niet hoger is dan € 29 600 op jaarbasis. Bovendien betekent de toepassing van het uniforme percentage voor de berekening van de bedrijfsvoorheffing verschuldigd op de uitkering tijdelijke werkloosheid dat er geen rekening wordt gehouden met de gezinstoestand noch het werkelijke inkomensniveau.

De laagste lonen, benaderd door het GGMMI, hebben indien ze gedurende één volledige maand tijdelijk werkloos worden – zoals aangetoond in deel I – in bruto termen dan wel de hoogste vervangingsratio maar deze daalt in netto termen substantieel omwille van de toepassing van de uniforme bedrijfsvoorheffing. Bij de berekening van de personenbelasting wordt dit effect recht gezet gezien er rekening wordt gehouden met het werkelijke niveau van de inkomsten. Bovendien komt dit typegeval in het beschouwde scenario in aanmerking voor de belastingvermindering voor vervangingsinkomens⁵. Dankzij deze vermindering wordt voor een alleenstaande het verlies van de fiscale werkbonus, die van toepassing is op lage lonen maar niet op de werkloosheidsuitkering, meer dan gecompenseerd. De combinatie van deze elementen leidt ertoe dat **de betaalde bedrijfsvoorheffing hoger ligt dan de werkelijk verschuldigde personenbelasting en dat dit typegeval dus recht zou hebben op een terugbetaling bij het vestigen van de aanslag in 2021**. Voor een getrouwde werknemer met twee kinderen ten laste wordt de verschuldigde personenbelasting zelfs negatief door de combinatie van de verhoogde belastingvrije som, de belastingvermindering voor het vervangingsinkomen en het belastingkrediet voor de werkbonus⁶. Het moet echter wel worden opgemerkt dat de impact van de belastingvermindering voor het vervangingsinkomen veel kleiner wordt dan bij een alleenstaande. Omwille van de kinderen ten laste stijgt de belastingvrije som waardoor de verschuldigde belasting waarop de vermindering berekend wordt veel kleiner is. Het bedrag van de belastingvermindering daalt in die mate dat het verlies van de fiscale werkbonus bij de uitkering voor twee maanden tijdelijke werkloosheid niet langer volledig wordt gecompenseerd. De netto vervangingsratio voor dit loonniveau bedraagt op jaarbasis, afgerond, 100 % indien de werknemer omwille van de Covid-19 crisis twee maanden tijdelijke werkloos was in het jaar.

Het typegeval met een loonniveau dat overeenstemt met **67 % van het gemiddeld loon** heeft bij een tijdelijke werkloosheid van twee maanden ook nog recht op de belastingvermindering voor vervangingsinkomens. Hoewel het bedrag van deze vermindering⁷ in absolute termen wat kleiner is dan voor de allerlaagste lonen, is ze wel beduidend hoger dan de beperkte fiscale werkbonus waar dit loonniveau nog aanspraak op maakt en die wegvalt voor de maanden waar het loon wordt vervangen door de uitkering. Ook hier speelt het effect, net zoals voor alle andere typegevallen, van de uniforme bedrijfsvoorheffing op de uitkering bij tijdelijke werkloosheid indien deze een volledige kalendermaand beslaat. In het beschouwde scenario zal dit typegeval ook recht hebben op een terugbetaling bij de bepaling van de definitieve aanslag van de personenbelasting in 2021. De combinatie van de lagere personenbelasting en de belastingvermindering ten opzichte van de situatie zonder tijdelijke werkloosheid zorgt ervoor dat de netto vervangingsratio op jaarbasis, bij twee maanden tijdelijke werkloosheid, voor dit typegeval ook 100 % is. Het verlies op het bruto-inkomen door de tijdelijke werkloosheid wordt dus gecompenseerd op het netto inkomen via de berekening van de personenbelasting.

⁵ Deze vermindering wordt onder meer berekend in functie van het aandeel van de uitkering tijdelijke werkloosheid in het netto belastbaar inkomen. Door rekening te houden met volledige maanden tijdelijke werkloosheid én de verhoging van de minimale daguitkering (bovendien verhoogd met het RVA-supplement) in het kader van covid-19 ligt deze ratio hoger dan bij een 'normale' tijdelijke werkloosheid of een tijdelijke werkloosheid die slechts enkele dagen in de maand omvat.

⁶ Een belastingvermindering kan niet hoger worden dan de verschuldigde belasting, een belastingkrediet kan wel aanleiding geven tot een negatieve belasting.

⁷ Deze vermindering wordt onder meer berekend in functie van het aandeel van de tijdelijke werkloosheid in het netto belastbaar inkomen. Door rekening te houden met volledige maanden tijdelijke werkloosheid én de verhoging van de uitkering tot 70 % van het brutoloon (bovendien verhoogd met het RVA-supplement) in het kader van covid-19 ligt deze ratio hoger dan bij een 'normale' tijdelijke werkloosheid (die slechts 65 % van het brutoloon bedraagt) of een tijdelijke werkloosheid die slechts enkele dagen in de maand omvat.

Ook voor iemand met een **gemiddeld brutoloon zal in het geval van twee volledige maanden tijdelijke werkloosheid de betaalde bedrijfsvoorheffing hoger zijn dan de werkelijke verschuldigde personenbelasting waardoor er een terugbetaling zal zijn bij de vestiging van de aanslag in 2021**. Het verschil tussen de werkelijk verschuldigde personenbelasting en de betaalde bedrijfsvoorheffing is voor dit typegeval echter wel het kleinst. Ten opzichte van de twee lagere loonniveaus kan iemand met een gemiddeld brutoloon immers geen aanspraak meer maken op twee belangrijke fiscale aftrekken, namelijk de fiscale werkbonus op het loon en de belastingvermindering voor vervangingsinkomens. De terugbetaling van de personenbelasting vloeit hier voornamelijk voort uit de correctie voor de toepassing van het uniforme percentage van de bedrijfsvoorheffing bij de bepaling van de netto-uitkering. Dit effect is nog hoger voor iemand die getrouwd is en twee kinderen ten laste heeft. De netto vervangingsratio op jaarbasis bedraagt hier 96%, de impact van de beperking van de bruto uitkering tot het maximum wordt, in dit scenario, niet gecompenseerd via de berekening van de personenbelasting.

Ook de hoogste lonen zullen in het beschouwde scenario omwille van de toepassing van het uniforme percentage voor de bedrijfsvoorheffing bij de berekening van de netto uitkering aanspraak maken op een terugbetaling bij de berekening van de werkelijk verschuldigde personenbelasting in 2021. Gegeven het grote verschil tussen hun brutoloon en de bruto uitkering, door het geplafonneerd brutoloon voor de berekening van de uitkering, is de impact van de daling van hun belastbaar inkomen dat belast wordt in de voor hen hoogste schaal (50 %) voor dit loonniveau sterker dan bij de andere loonniveaus. Ook dit loonniveau kan geen aanspraak meer maken op de belastingvermindering voor vervangingsinkomens. Het verschil tussen de betaalde bedrijfsvoorheffing en de personenbelasting stijgt nog verder indien er rekening wordt gehouden met de kinderen ten laste. **Op jaarbasis is de netto vervangingsratio voor dit loonniveau het laagst, ze houden netto ongeveer 92 % over van hun jaarinkomen bij twee maanden tijdelijke werkloosheid.**

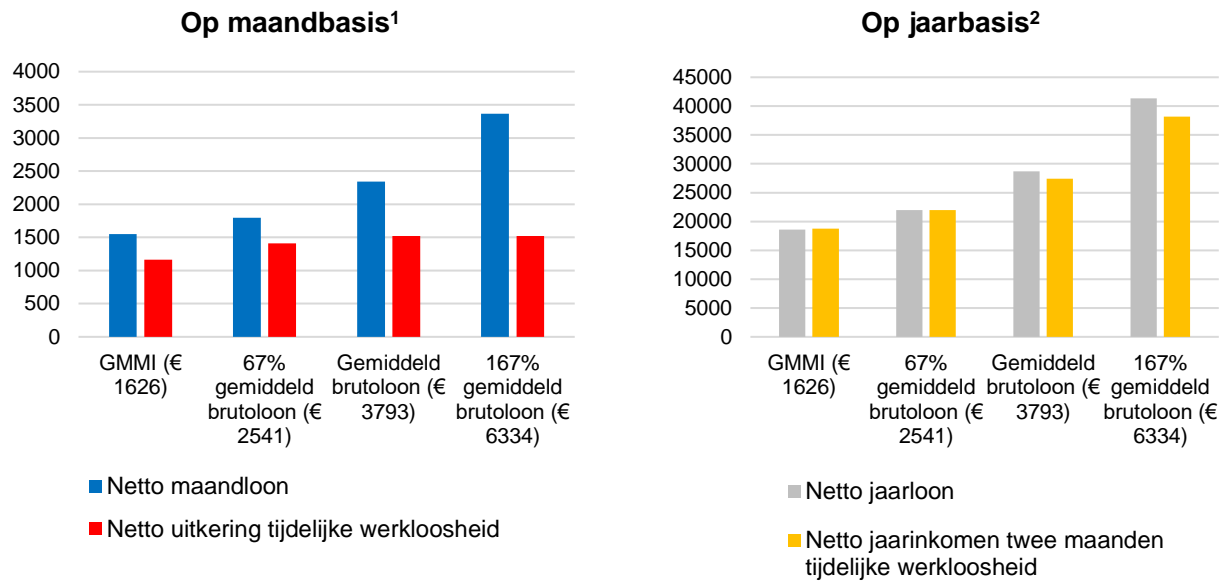
3. Conclusie

Voor iemand met een **bruto maandloon rond het GGMMI** wordt, als gevolg van de toepassing van de uniforme bedrijfsvoorheffing op de uitkering tijdelijke werkloosheid, de netto vervangingsratio op maandbasis gereduceerd. Op jaarbasis is er voor een alleenstaande geen netto inkomensverlies, het effect van de uniforme bedrijfsvoorheffing wordt voor een alleenstaande immers net iets meer dan gecompenseerd via de berekening van de personenbelasting. De belastingvermindering voor vervangingsinkomens compenseert in het beschouwde scenario het verlies van de fiscale werkbonus bij twee maanden tijdelijke werkloosheid immers meer dan volledig. Dit is echter niet meer het geval voor een getrouwde werknemer met twee kinderen ten laste, het netto inkomensverlies blijft echter gelimiteerd in dit geval.

Voor een loon dat overeenstemt met **67 % van het gemiddelde brutoloon** daalt het netto maandinkomen bij één volledige maand tijdelijke werkloosheid het minst. Bij de berekening van het netto jaarloon wordt er, zoals voor alle loonniveaus, niet alleen de impact van de uniforme bedrijfsvoorheffing verschuldigd op de uitkering rechtgezet. Dit loonniveau heeft ook nog recht op de belastingvermindering voor het vervangingsinkomen in het beschouwde scenario, wat genereuzer is dan de beperkte fiscale werkbonus waarop dit typegeval recht heeft. Op de lange termijn is er in het beschouwde scenario in netto termen zo goed als geen inkomensverlies.

Voor de **gemiddelde tot hoge lonen** is het inkomensverlies op maandbasis bij de maand tijdelijke werkloosheid het meest uitgesproken, op jaarbasis wordt dit verlies wel kleiner dankzij de berekening van de personenbelasting op de werkelijke inkomsten. Omwille van de geplafonneerde uitkering blijft er, ook op de lange termijn, een netto inkomensverlies voor deze loonniveaus bestaan ongeacht de gezinssituatie.

Grafiek 1 - Netto inkomen voor een alleenstaande zonder kinderen ten laste
(in euro)

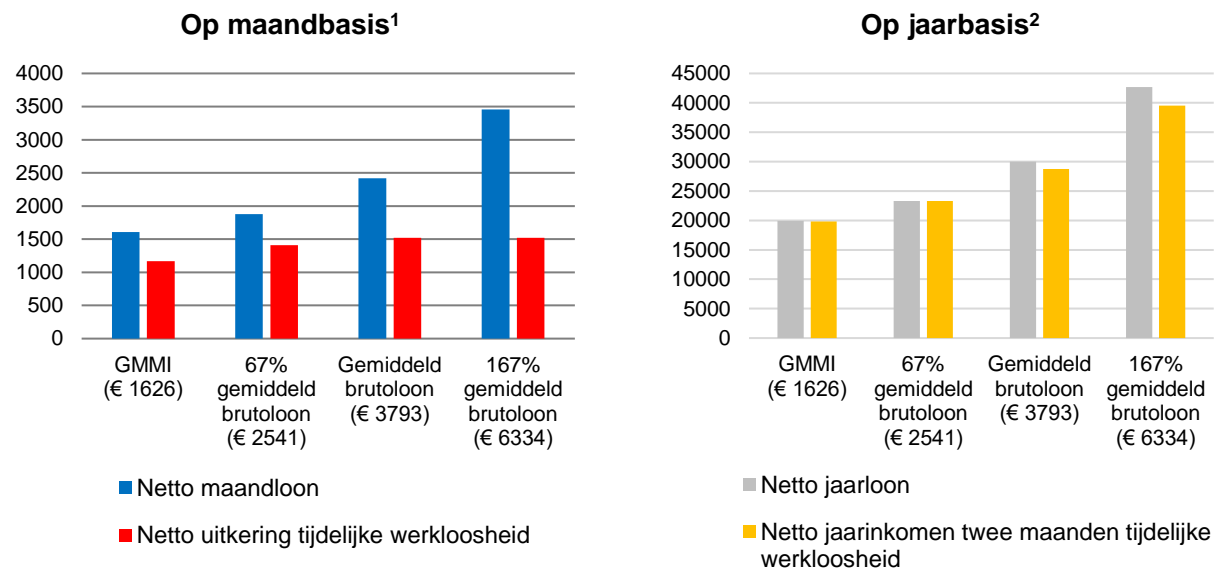


Bronnen: ACV, FOD Financiën, Practicali, RVA, STATBEL (SES), eigen berekeningen.

¹ Het netto inkomen wordt hier bepaald in functie van de bedrijfsvoorheffing en, indien van toepassing, sociale bijdragen.

² Rekening houdend met twee volledige maanden tijdelijke werkloosheid wordt het netto inkomen hier bepaald in functie van de verschuldigde personenbelasting en indien van toepassing, sociale bijdragen.

Grafiek 2 - Netto inkomen voor een getrouwde werknemer met twee kinderen ten laste
(in euro)



Bronnen: ACV, FOD Financiën, Practicali, RVA, STATBEL (SES), eigen berekeningen.

¹ Het netto inkomen wordt hier bepaald in functie van de bedrijfsvoorheffing en, indien van toepassing, sociale bijdragen.

² Rekening houdend met twee volledige maanden tijdelijke werkloosheid wordt het netto inkomen hier bepaald in functie van de verschuldigde personenbelasting en indien van toepassing, sociale bijdragen.

Methodologische informatie en regelgeving**1. Hypotheses**

Voor wat betreft de simulaties van het maandelijks inkomensverlies bij tijdelijke werkloosheid wordt er uitgegaan van een **bediende⁸ die voltijds werkt**. We houden rekening met **twee gezinstoestanden**: een alleenstaande zonder kinderen ten laste en een getrouwd koppel tweeverdieners met 2 kinderen ten laste. Bij deze laatste wordt het inkomensverlies van de persoon die tijdelijk werkloos wordt bekeken, niet het inkomensverlies op het niveau van het huishouden.

Voor deze twee typegevallen wordt er telkens gekeken naar **vier loonniveaus**:

- Het intersectoraal minimumloon (GGMMI) ten einde het inkomensverlies voor de laagste lonen te kunnen illustreren. Dit bedraagt momenteel € 1 625,72 bruto per maand;
- Het gemiddelde brutoloon per maand berekend op basis van de SES-database voor 2017 en geëxtrapoleerd naar 2020 op basis van de evolutie van het brutoloon in de Economische projecties voor België van de NBB van december 2019. Dit bedraagt volgens onze ramingen € 3 793 per maand;
- 67 % van het gemiddelde brutoloon in 2020, nl. € 2 541,31 per maand;
- 167 % van het gemiddelde brutoloon in 2020, nl. € 6 334,31 per maand.

De gekozen loonniveaus vertegenwoordigen, op basis van de resultaten van de SES-enquête van Statbel, samen 38,6 % van het totaal aantal loontrekkenden die voltijds werken. De loonniveaus die overeenstemmen met 67 % van het gemiddelde brutoloon en het gemiddelde brutoloon zijn de meest voorkomende van de beschouwde typegevallen.

Er wordt uitgegaan van de (para-)fiscaliteit op de lonen zoals ze was op 26 maart 2020. De simulaties van het bruto- en nettoloon werden uitgevoerd aan de hand van de bruto-netto calculator van het ACV⁹.

De simulaties gebeuren voor een tijdelijke werkloosheid onder het systeem van overmacht. Het supplement van € 5,63 per dag werkloosheid voorzien door de RVA wordt dus bij de uitkering geteld. Hiervoor wordt er gerekend met 26 dagen wat neerkomt op een bijkomende vergoeding van € 146,38 per maand. Op dit supplement is eveneens de uniforme bedrijfsvoorheffing van 26,75 % verschuldigd.

De simulaties gaan telkens uit van een onafgebroken periode van tijdelijke werkloosheid van 26 dagen in de maand (dus het maximum). De complexiteit van diverse tijdelijke werkloosheidsregimes werd niet meegenomen in deze oefening. Voor maart 2020 zal de uitkering (inclusief supplementen) echter geen betrekking hebben op een volledige maand. De aangepaste regeling tijdelijke werkloosheid in het kader van covid-19 ging immers (retro-actief) in vanaf 13 maart 2020.

⁸ Merk op dat er voor arbeiders een andere parafiscaliteit geldt. Hun werknemersbijdrage (13,07 %) wordt immers berekend op 108 % van het brutoloon. Dat heeft niet alleen invloed op de hoogte van hun sociale bijdragen maar ook op de berekening van de bedrijfsvoorheffing (wat wordt berekend op het belastbaar brutoloon, namelijk het verschil tussen het brutoloon en de sociale bijdragen).

⁹ <https://www.hetacv.be/rekentool/bruto-nettocalculator>.

2. Het vervangingsinkomen in het geval van tijdelijke werkloosheid

Onder tijdelijke werkloosheid krijgen de werknemers een werkloosheidsuitkering van de Staat dat gelijk is aan 65 % van hun brutoloon, ongeacht hun gezinstoestand. Deze uitkering wordt per dag uitbetaald en heeft zowel een minimum als een maximum. De minimumuitkering per dag stemt overeen met € 51,62 (65 % van € 2 064,8 bruto per maand¹⁰), de maximumuitkering per dag is gelijk aan € 68,87 (65 % van € 2 754,8 bruto per maand).

Als gevolg van de Covid-19 crisis werd de vergoeding binnen de tijdelijke werkloosheid verhoogd naar 70 % (voorlopig voor de periode van 1/02/2020 tot 30/06/2020), de minimum dagvergoeding stijgt hiermee tot € 55,59 en de maximum dagvergoeding tot € 74,17. Bovendien voorziet de RVA bovenop het verhoogde percentage een supplement van € 5,63 per dag voor de tijdelijke werklozen als gevolg van overmacht in het kader van Covid-19. Hiermee wordt dan ook rekening gehouden bij de berekening van de uitkering onder de tijdelijke werkloosheid in de simulaties.

Merk op dat in het geval van tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen, het mogelijk is dat er een sectorsupplement per dag moet worden betaald door de werkgever of een Fonds voor Bestaanszekerheid bovenop de tijdelijke uitkering. De hoogte van dit supplement is afhankelijk van het akkoord hierover in het betrokken paritaire comité en wordt in een collectieve arbeidsovereenkomst vastgelegd.

Tot slot kan de werkgever altijd op vrijwillige basis nog een supplement betalen bovenop de tijdelijke werkloosheid en de hierboven vermelde supplementen. Er werd geen rekening gehouden met deze supplementen in de simulatie.

De uitkering en de supplementen in het kader van de tijdelijk werkloosheid zijn enkel onderhevig aan de bedrijfsvoorheffing, er zijn in principe geen sociale bijdragen op verschuldigd¹¹. Ook hier is een uniform percentage van toepassing, ongeacht de gezinssituatie, met name 26,75 %. Merk op dat de definitieve verschuldigde personenbelasting op het inkomen 2020 pas wordt bepaald op het aanslagbiljet in 2021. Daar zal rekening gehouden worden met het werkelijke inkomstenniveau voor het volledige jaar en de gezinstoestand en daaruit kunnen correcties voortvloeien.

3. Hypothesen bij de simulatie van de verschuldigde personenbelasting

Het berekenen van de verschuldigde personenbelasting voor de beschouwde typegevallen vereist heel wat diverse hypothesen en veronderstellingen gegeven de complexiteit van de personenbelasting in België. Er werd voor de berekening dan ook abstractie gemaakt van verschillende elementen die een rol kunnen spelen in de berekening van de personenbelasting.

De berekening houdt rekening met de tot nu gekende informatie voor het aanslagjaar 2021.

Beschouwde inkomen en de duur van de tijdelijke werkloosheid

De oefening wordt gemaakt voor de hierboven beschouwde loonniveaus waarbij er abstractie wordt gemaakt van het vakantiegeld of een mogelijke eindejaarspremie. Dit wil zeggen dat indien de werknemer een volledig jaar zou werken het maandloon vermenigvuldigd wordt met 12. Er wordt uitgegaan van twee volledige maanden tijdelijke werkloosheid. Complexere situaties met halve maanden tijdelijke werkloosheid

¹⁰ Er wordt gerekend met een zesdaagse werkweek bij de bepaling van de uitkeringen, dus gemiddeld 26 gewerkte dagen per maand.

¹¹ In uitzonderlijke gevallen is het mogelijk dat toch sociale bijdragen verschuldigd zijn op de supplementen die worden betaald. De RSZ stelt immers als voorwaarde voor de vrijstelling dat de werknemer netto niet meer mag overhouden van zijn uitkering inclusief supplement dan van zijn loon (<https://www.rsz.fgov.be/nl/werkgevers-en-de-rsz/coronavirus-maatregelen-voor-werkgevers/aanvulling-bij-de-rva-uitkering-voor-ti>)

(zoals bijvoorbeeld maart 2020) of de regimes waar werknemers enkele dagen in de week tijdelijk werkloos zijn, vallen buiten de scope van deze oefening.

De bruto uitkering onder de tijdelijke werkloosheid stemt overeen met punt 1 van deze en houdt dus rekening met het RVA supplement van € 5,63 per dag werkloosheid.

Tot slot wordt ook abstractie gemaakt van elke mogelijke andere inkomstenbron buiten het loon en de uitkering als gevolg van tijdelijke werkloosheid.

Gezinssituatie

Net zoals voor de berekening van de vervangingsratio's worden er twee gezinstypes bekeken:

- Een alleenstaande zonder kinderen ten laste;
- Een getrouwde werknemer met twee kinderen ten laste.

Voor getrouwde koppels wordt de aanslag van de personenbelasting gezamenlijk gevestigd, de berekening ervan is echter wel volledig opgesplitst per partner ('decumul'). Het uiteindelijk resultaat per partner wordt bij elkaar opgeteld om de gezamenlijke aanslag te kennen. De berekening van de personenbelasting wordt in deze simulaties gemaakt voor partner A - die tijdelijk werkloos wordt - de berekening voor partner B blijft hier buiten beschouwing. Het inkomen van partner B wordt verondersteld hoog genoeg te zijn zodat het huwelijksquotiënt niet van toepassing is.

Wat betreft de kinderen ten laste: het betreft valide kinderen die ouder zijn dan drie jaar. Buiten de verhoging van de belastingvrije som voor de kinderen ten laste zijn er in de hier gedane berekening van de personenbelasting dan ook geen fiscale 'voordelen' verbonden aan de kinderen. Enkel de partner met het hoogste inkomen kan in principe genieten van de verhoogde belastingvrije som, dit wordt hier verondersteld partner A te zijn. Dit komt overeen met de berekening van de bedrijfsvoorheffing in deel I.

Beschouwde belastingverminderingen en -kredieten

Bij de berekening van de personenbelasting kan er een hele resem aan verminderingen en kredieten in rekening worden gebracht. Voor de eenvoudigheid wordt dit in de hier beschouwde oefening, buiten de gespecificeerde gezinssituatie, gelimiteerd tot de fiscale werkbonus die van toepassing is op lage lonen. Voor de gemakkelijker werd verondersteld dat de in maart 2020 geïndexeerde bedragen voor de bepaling van de werkbonus gelden voor het volledige jaar.

Fiscale uitgaven zoals dienstencheques, de woonbonus, enz. worden hier niet in aanmerking genomen.

Fiscale behandeling vervangingsinkomens - werkloosheidsuitkeringen

De werkloosheidsuitkering onder tijdelijke werkloosheid wordt vanuit fiscaal perspectief beschouwd als een vervangingsinkomen. Een werkloosheidsuitkering kan aanleiding geven tot een belastingvermindering van maximaal € 1 828,41 indien het gezamenlijk belastbaar inkomen¹² lager is dan € 29 600. Het exacte bedrag van de vermindering wordt berekend door het aandeel van het vervangingsinkomen in het gezamenlijk belastbaar inkomen toe te passen op het maximumbedrag van de vermindering. Indien het gezamenlijk belastbaar inkomen tussen € 23 710 en € 29 600 ligt dan moet de vermindering bovendien ook geleidelijk worden afgebouwd. Tot slot geldt de bepaling dat het bedrag van de vermindering niet hoger mag zijn dan de werkelijk verschuldigde belasting op het vervangingsinkomen.

Aansluitend moet worden vermeld dat er geen forfaitaire beroepskosten mogen worden berekend op het vervangingsinkomen. Bij de bepaling van de forfaitaire beroepskosten moeten de vervangingsinkomens dan ook buitenbeschouwing worden gelaten.

¹² Dat stemt overeen met het netto belastbaar inkomen, wat de som is van de inkomsten uit het loon (na aftrek van de verschuldigde sociale bijdragen en de forfaitaire beroepskosten) en de inkomsten uit een vervangingsinkomen.

Andere elementen in de berekening van de personenbelasting

Tot slot wordt gespecificeerd dat het een berekening betreft voor een persoon die in het Vlaams Gewest of Waals Gewest woont, de gewestelijke opcentiemen bedragen dus 33,257 %¹³. Voor wat betreft de gemeentelijke opcentiemen werd er met een percentage van 7 % gerekend. Dit stemt overeen met het percentage dat in rekening wordt gebracht bij de berekening van de bedrijfsvoorheffing.

Er werd abstractie gemaakt van de afrekening van de bijzondere sociale bijdrage die via de personenbelasting loopt.

¹³ Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft haar gewestelijke opcentiemen verlaagd tot 32,591 %.